

ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP GIẢNG DẠY CÁC MÔN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ THEO CHƯƠNG TRÌNH CHUYỂN ĐỔI NHẪM NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐÀO TẠO TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ - KỸ THUẬT CÔNG NGHIỆP

INNOVATION OF TEACHING METHODS POLITICAL THEORY UNDER THE PROGRAM CONVERTING HIGH QUALITY TRAINING AT THE UNIVERSITY OF ECONOMICS - TECHNOLOGY FOR INDUSTRIES

Nguyễn Văn Bằng

Khoa Lý luận chính trị, Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp

Đến Tòa soạn ngày 30/03/2021, chấp nhận đăng ngày 26/04/2021

Tóm tắt: Bài báo đề cập tới sự cần thiết phải đổi mới phương pháp giảng dạy phù hợp với kế hoạch chuyển đổi các môn lý luận chính trị của Bộ Giáo dục và Đào tạo. Tiếp cận một số phương pháp giảng dạy tích cực kết hợp giảng dạy online làm cơ sở, tạo tính đồng thuận cao đối với tất cả giảng viên trong việc thực hiện công tác giảng dạy hiệu quả và mang tính đặc thù như các môn học lý luận chính trị. Trên cơ sở đó đánh giá thực trạng việc dạy - học cũng như đáp ứng được yêu cầu thực tiễn đặt ra lấy người học là trung tâm, phát huy tính tự chủ, sáng tạo, tìm tòi của sinh viên theo xu thế phát triển giáo dục toàn diện. Đồng thời, đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng dạy - học tại Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp.

Từ khóa: Phương pháp giảng dạy, nâng cao chất lượng, lý luận chính trị.

Abstract: The article mentions the need to renew teaching methods in accordance with the change plan of political theory subjects of the Ministry of Education and Training. Approach a number of active teaching methods combined with online teaching as the basis, creating a high consensus with all teachers in implementing effective and specific teaching like physics subjects. political thesis. On that basis, the actual situation of teaching - learning as well as meeting the practical requirements set out to be learner-centered, promotes autonomy, creativity and exploration of students according to the trend of teacher development. comprehensive education. At the same time, proposing a number of solutions to improve the quality of teaching - learning at the University of Economics - Technology for Industries.

Keywords: Teaching methods, improving quality, political theory.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trước những thay đổi to lớn có tính chất bước ngoặt trên tất cả mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, bản thân nền giáo dục cũng phải có những thay đổi, phát triển, đáp ứng nhu cầu mới của thời đại. Để nâng cao chất lượng giáo dục, ngoài việc đổi mới cơ chế, chính sách, đầu tư cơ sở vật chất, thay đổi nội dung

chương trình cũng như nâng cao trình độ chuyên môn của giảng viên, thì đổi mới phương pháp giảng dạy là một trong những yếu tố quan trọng góp phần nâng cao chất lượng của ngành giáo dục nói chung và Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp nói riêng, trong đó có các môn lý luận chính trị với một hệ thống tri thức phong phú,

sâu sắc, trùu tượng, bao gồm nhiều bài học và kinh nghiệm quý giá giúp sinh viên phát triển nhân cách, tri thức và kỹ năng nghề nghiệp, gắn lý luận với thực tiễn.

Thực hiện Kế hoạch số 3056/BGDĐT-GDDH về việc hướng dẫn thực hiện chương trình, giáo trình các môn Lý luận chính trị của Bộ Giáo dục và Đào tạo ngày 19/7/2019 gồm 5 môn học với một lượng kiến thức lớn so với thời lượng chương trình có hạn, lại có tính gợi mở rất cao.

Để đáp ứng được yêu cầu, mỗi giảng viên cần lựa chọn lượng kiến thức then chốt, cần thiết của mỗi phần học để truyền tải cho sinh viên và tất yếu cần phải đổi mới phương pháp giảng dạy tích cực vừa giảng dạy trực tiếp vừa kết hợp online, sử dụng phương pháp tiếp cận, nghiên cứu, giảng dạy phù hợp, cách đánh giá điểm cũng cần thay đổi theo hướng lấy người học là trung tâm, phát huy tối đa tính tự chủ, năng động, sáng tạo của sinh viên. Trên cơ sở đó, cần tập trung vào một số phương pháp cơ bản nhằm nâng cao chất lượng dạy - học các môn Lý luận chính trị phù hợp theo chương trình chuyển đổi đáp ứng yêu cầu thực tiễn đặt ra trong giai đoạn mới.

2. CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP GIẢNG DẠY CÁC MÔN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ

Một là, tầm quan trọng của việc học các môn lý luận chính trị.

Trong các giai đoạn cách mạng, việc học tập lý luận chính trị đều có vai trò rất quan trọng. Giúp người học trang bị đầy đủ, toàn diện, có sự hiểu biết sâu sắc hơn tri thức lý luận chính trị; giữ vững bản lĩnh chính trị; củng cố, tăng cường niềm tin vào tương lai của dân tộc, của cách mạng, lý tưởng cộng sản; cơ sở hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao. Chủ tịch Hồ Chí Minh nêu rõ: “Không có lý luận chính trị

thì chỉ khi kém cương quyết, không trông xa thấy rộng, trong lúc đấu tranh dễ lạc phương hướng, kết quả là “mù chính trị”, thậm chí hủ hóa, xa rời cách mạng” [1].

Học tập các môn lý luận chính trị là một nhiệm vụ, một yêu cầu đặt ra đối với mỗi sinh viên. Học tập lý luận không chỉ cung cấp tri thức khoa học lý luận về xã hội, tự nhiên và con người mà còn giúp người học nhận thức đúng đắn thế giới quan, phương pháp luận khoa học về mọi mặt đời sống, về con đường cách mạng mà Đảng và nhân dân ta đang phấn đấu thực hiện. Như trong Văn kiện Đại hội lần thứ XIII của Đảng: “*Luôn vững vàng, kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và không ngừng vận dụng, phát triển sáng tạo phù hợp với thực tiễn Việt Nam; kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; kiên định đường lối đổi mới,...*” [2].

Mục đích:

- Phát triển lý luận khoa học và vận dụng vào thực tiễn theo quy luật khách quan.
- Tránh bệnh chủ quan, giáo điều.
- Cơ sở cho việc hoạch định đường lối, chính sách, chiến lược phát triển kinh tế - xã hội phù hợp với từng giai đoạn lịch sử nhất định.
- Hình thành tư tưởng lý luận khoa học và tạo niềm tin có cơ sở khoa học cho sinh viên.
- Hiểu được đường lối, chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của đất nước trong sự nghiệp đổi mới.

Hai là, sự cần thiết phải đổi mới phương pháp dạy học các môn lý luận chính trị.

Văn Kiện Đại hội toàn quốc lần thứ XII của Đảng tiếp tục khẳng định: *Giáo dục là quốc sách hàng đầu, phát triển giáo dục và đào tạo nhằm nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài. Chuyển mạnh quá trình giáo dục chủ yếu từ trang bị kiến thức sang phát*

triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học; học đi đôi với hành, lý luận gắn với thực tiễn. [3]

Cùng với đổi mới về cơ chế, chính sách, chương trình, giáo trình, cơ sở vật chất, cách thức quản lý, điều hành của các cơ sở đào tạo,... thì đổi mới phương pháp giảng dạy các môn lý luận chính trị là một yêu cầu cấp thiết, một nhiệm vụ quan trọng. Trong đổi mới phương pháp, cần kết hợp phương pháp thuyết trình - một phương pháp giảng dạy truyền thống với các phương pháp tích cực khác, như nêu vấn đề, thảo luận theo nhóm, hỏi đáp, học trực tuyến,... gắn với sử dụng các phương tiện hiện đại nhằm khơi gợi, phát huy tính tích cực, chủ động và độc lập suy nghĩ của sinh viên.

Tuy nhiên, việc đổi mới phải tuân thủ các nguyên tắc: Thứ nhất, phải tính đến đặc thù của các môn lý luận chính trị: Có tính trừu tượng, khái quát, nặng về lý thuyết hàn lâm. Thứ hai, phải tính đến đặc thù của đối tượng giảng dạy: Sinh viên mới tốt nghiệp trung học phổ thông nên tuổi đời còn trẻ, thiếu hụt nền tảng kiến thức lịch sử, xã hội và ít trải nghiệm thực tiễn. Để học tốt các môn học này, đòi hỏi sinh viên phải có nền tảng kiến thức khoa học xã hội.

Nên vấn đề đặt ra tại sao phải đổi mới phương pháp giảng dạy và đánh giá ở trình độ đại học?

- Do yêu cầu của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước;
- Do yêu cầu của sự phát triển khoa học - công nghệ;
- Do yêu cầu của sự hội nhập giảng dạy đại học trong khu vực và trên thế giới;
- Do yêu cầu của phương thức đào tạo theo hệ thống tín chỉ;
- Do yêu cầu phát triển toàn diện tư duy nhận thức của người học;

– Do yêu cầu của việc đổi mới các môn học lý luận chính trị;

– Do yêu cầu của sự phát triển Nhà trường theo hướng tự chủ toàn diện và thực kiểm định chương trình đào tạo trong giai đoạn mới.

Ba là, một số phương pháp giảng dạy tích cực đối với các môn lý luận chính trị.

Theo Quyết định số 52/2008/QĐ-BGDĐT ngày 18/9/2008 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo thực hiện chương trình chuyển đổi các môn lý luận chính trị trình độ đại học, cao đẳng dùng cho sinh viên khối không chuyên ngành Mác-Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh gồm 3 môn học. Sau 10 năm thực hiện, để phù hợp với sự nhận thức, tầm nhìn và phù hợp với xu hướng phát triển mới cần thiết đổi mới theo Kế hoạch số 3056/BGDĐT-GDDH về việc hướng dẫn thực hiện chương trình, giáo trình các môn Lý luận chính trị của Bộ Giáo dục và Đào tạo ngày 19/7/2019 gồm 5 môn học.

Từ thực tiễn giảng dạy theo chương trình mới với lượng kiến thức rất nặng, nhiều nội dung khác nhau, tính khái quát hóa cao lại có tính gợi mở lớn trong khi đó với thời lượng cho mỗi môn học ít so với nội dung môn học. Vì vậy tất yếu cần phải thay đổi phương pháp tiếp cận, nghiên cứu, giảng dạy phù hợp và cần thống nhất thực hiện một số phương pháp giảng dạy phát huy tính tích cực của sinh viên, đặc biệt kết hợp phương pháp giảng dạy trực tiếp trên lớp trên cơ sở ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy với phương pháp học trực tuyến trên cơ sở đó mới đáp ứng được yêu cầu của nội dung chương trình các môn học, cụ thể:

Thứ nhất, phương pháp thuyết trình kết hợp nêu vấn đề.

Phương pháp thuyết trình là trình bày vấn đề, nội dung đơn vị kiến thức, một tài liệu hoặc tổng kết những tri thức từ kết quả nghiên cứu,

giúp truyền đạt được một lượng kiến thức lớn với tính logic, hệ thống cao. Người thuyết trình được hoàn toàn chủ động về thời gian và những vấn đề cần nhấn mạnh. Nhưng để thuyết trình hiệu quả, giảng viên phải có sự chuẩn bị bài giảng rất công phu, dự kiến những tình huống có thể xảy ra. Phương pháp này sử dụng phương tiện cơ bản là lời nói, nên giảng viên sử dụng từ ngữ phải chặt chẽ, logic, âm điệu, ngôn ngữ, phong cách của giảng viên phải được kết hợp hài hòa, thuận thực để tránh gây ức chế cho người học.

Tuy nhiên, mặt hạn chế là dễ làm cho người học thụ động, mặc cảm vì sự dồn nén kiến thức, hạn chế tính tích cực, chủ động, độc lập suy nghĩ. Vì vậy, giảng viên cần căn cứ vào nội dung từng bài và sử dụng trong những thời điểm nhất định để lồng ghép các phương pháp cho phù hợp.

Phương pháp giảng dạy hỗ trợ cho phương pháp thuyết trình đó là gợi mở, nêu vấn đề, phát vấn, định hướng sinh viên suy nghĩ và tự mình giải quyết vấn đề. Giảng viên khéo léo đặt hệ thống câu hỏi để sinh viên trả lời nhằm gợi mở cho họ sáng tỏ những vấn đề mới; tự khai phá những tri thức mới bằng sự tái hiện những tài liệu đã học hoặc từ những kinh nghiệm đã tích lũy được nhằm giúp sinh viên củng cố, mở rộng, đào sâu, tổng kết, hệ thống hoá những tri thức đã tiếp thu được và nhằm mục đích kiểm tra, đánh giá và giúp sinh viên tự kiểm tra, tự đánh giá việc lĩnh hội tri thức.

Đây là phương pháp năng động, "tìm kiếm" để đi đến niềm tin vào chân lý khoa học và sinh viên sẽ tiếp nhận niềm tin ấy một cách vững chắc. Đồng thời có hướng mở để sinh viên tiếp tục tìm tòi, nghiên cứu, chuẩn bị các nội dung, câu hỏi mình quan tâm ở nhà để từng bước chiếm tự lĩnh tri thức một cách chủ động, tích cực, hiệu quả.

Thứ hai, phương pháp thảo luận nhóm kết hợp tranh luận.

Trong quá trình giảng dạy, nhiều giảng viên tích cực đổi mới phương pháp giảng dạy đều đồng thuận rằng phương pháp thảo luận nhóm là một trong những phương pháp phát huy tích cực của sinh viên. Đây là phương pháp phát huy dân chủ một cách tối đa, mọi cá nhân được tự do bày tỏ quan điểm. Hình thành thói quen sinh hoạt dân chủ, bình đẳng, biết đón nhận quan điểm bất đồng, hình thành quan điểm cá nhân giúp sinh viên rèn luyện kỹ năng giải quyết vấn đề khó khăn. Ngoài ra, còn kích thích lòng ham mê học tập, hiểu biết, tránh lối học thụ động, phát triển kỹ năng giải quyết vấn đề theo nhóm, có tinh thần đoàn kết, hòa đồng tập thể.

Cách thức tiến hành: Vào buổi học đầu tiên, giảng viên chia lớp thành các nhóm từ 7-10 Sinh viên, lập 1 danh sách tên các thành viên nhóm và chia các cột hỏi - trả lời cho từng thành viên trong các buổi thảo luận cũng như nhận xét cho điểm của giảng viên sau mỗi buổi thảo luận nhằm giúp giảng viên có thể theo dõi quá trình tích cực thảo luận của từng thành viên trong từng nhóm. Giảng viên cử một sinh viên làm nhóm trưởng trong mỗi nhóm và quy định thời gian cho các nhóm trên lớp. Sau đó, các nhóm sẽ bốc thăm để chọn chủ đề mà nhóm mình đảm nhiệm, phân công nhiệm vụ cho nhau và làm trên powerpoint. Mỗi trưởng nhóm điều hành nhóm của mình và tập hợp các ý kiến sau đó cả nhóm thống nhất một phương án tối ưu nhất đối với từng vấn đề.

Nhóm thuyết trình phải làm rõ được vấn đề nhóm mình được giao và trả lời các câu hỏi do các nhóm khác đặt ra liên quan đến vấn đề nhóm mình thuyết trình. Các nhóm còn lại cũng phải chuẩn bị vấn đề đó để từng nhóm đưa ra được nhận xét, góp ý và đặt câu hỏi

cho nhóm thuyết trình. Các nhóm chuẩn bị ở nhà và gửi bài cho giảng viên trước các buổi thảo luận.

Căn cứ vào các tiêu chí như: nội dung, thuyết trình, trình bày, sáng tạo, trả lời các câu hỏi phát vấn,... Từng thành viên sẽ được cả nhóm cho điểm và giảng viên tổng kết có tính định hướng, sau đó cho điểm công khai các nhóm và những cá nhân có đóng góp tích cực trong buổi thảo luận.

Thứ ba, phương pháp giảng dạy trực tuyến.

Phương pháp giảng dạy trực tuyến trên phần mềm LMS, Zoom, Microsoft Office 365, Zalo, Gmail,... là phương pháp mới giúp giảng viên nâng cao hơn nữa chất lượng giảng dạy: Giúp sinh viên xem lại buổi giảng trước; phục vụ cho các lớp có số lượng sinh viên đông cùng truy cập tại một thời điểm; sinh viên có thể thuyết trình và tương tác nhiều hơn trong buổi giảng online; giảng viên bảo mật được thông tin và tài liệu quan trọng liên quan tới quyền sở hữu trí tuệ; giảng viên kiểm soát được danh sách sinh viên học trực tuyến và tài khoản truy cập; nhà trường có thể theo dõi được quá trình dạy và học của giảng viên và sinh viên.

Việc kết hợp hình thức giảng dạy trực tuyến là cơ hội để các giảng viên tiên phong áp dụng các phương tiện giảng dạy hiện đại mang đến cho sinh viên nhiều trải nghiệm thú vị và tiếp thu kiến thức hiệu quả hơn, đồng thời đáp ứng được mục đích, yêu cầu các môn học với lượng kiến thức lớn và thời lượng giảng dạy có hạn và có tính gợi mở rất cao.

Tác dụng của phương pháp học trực tuyến:

Thứ nhất, đáp ứng nhu cầu của mọi người. Trong kỷ nguyên của cuộc cách mạng kỹ thuật số này đã dẫn đến những thay đổi đáng kể về cách truy cập, sử dụng, thảo luận và chia sẻ nội dung.

Thứ hai, bài giảng có thể được học không giới hạn số lần: Sinh viên có thể truy cập nội dung không giới hạn số lần, đảm bảo đang đồng bộ với những người học hiện tại. Điều này cho phép sinh viên truy cập nội dung được cập nhật bất cứ khi nào mình muốn.

Thứ ba, chủ động và tiết kiệm thời gian: Đây là cách để cung cấp các bài học nhanh chóng, chế độ này có chu kỳ phân phối tương đối nhanh. Điều này cho phép các chương trình đào tạo dễ dàng triển khai trong vòng vài tuần hoặc thậm chí vài ngày. Sinh viên có thể xác định tốc độ học tập của riêng mình thay vì theo tốc độ của cả lớp.

Thứ tư, khả năng mở rộng: Giúp giao tiếp một cách sâu rộng và có ý tưởng mới. Ngoài ra, sinh viên còn có thể tự động điều chỉnh tốc độ học tập theo khả năng, và còn có thể nâng cao thêm kiến thức thông qua những tài liệu của thư viện trực tuyến.

Thứ năm, tiết kiệm chi phí và hệ thống hóa: Học trực tuyến cho phép sinh viên dễ dàng tham gia lớp học, và có thể theo dõi kết quả cũng như tiến độ học tập. Với khả năng quản lý sinh viên, giảng viên có thể biết được những sinh viên nào tham gia khóa học, khi nào họ hoàn tất quá trình học tập và đưa ra giải pháp thực hiện giúp họ phát triển trong quá trình học.

Tuy nhiên phương pháp này cũng tồn tại những hạn chế nhất định: Sinh viên viên không có nhiều cơ hội học hỏi trao đổi thông tin với bạn bè; phải có đội ngũ giảng viên hướng dẫn rõ ràng; phụ thuộc vào máy vi tính, hệ thống mạng internet; không kích thích được sự chủ động và sáng tạo của sinh viên. Làm giảm khả năng truyền đạt với lòng say mê nhiệt huyết của giảng viên đến sinh viên.

Có thể nói, không có phương pháp nào tối ưu khi sử dụng độc lập trong cách thức đào tạo

nên cần thiết kết hợp giữa các phương pháp giảng dạy nhằm đạt hiệu quả tối đa. Đặc biệt là các phương pháp giảng dạy tích cực trong đó có phương pháp giảng dạy trực tuyến khi chuyển đổi các môn học từ 3 môn sang 5 môn theo kế hoạch của Bộ Giáo dục và Đào tạo với một lượng kiến thức lớn so với thời lượng chương trình, đồng thời có tính gợi mở rất cao. Quá trình này đòi hỏi giảng viên phải không ngừng hoàn thiện mình từ việc nâng cao trình độ, cập nhật tri thức mới đến phát huy tính năng động, sáng tạo trong việc lựa chọn phương pháp giảng dạy thích hợp để khơi dậy tính tích cực, chủ động, sáng tạo trong học tập của sinh viên.

3. THỰC TRẠNG VIỆC DẠY - HỌC CÁC MÔN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ - KỸ THUẬT CÔNG NGHIỆP

Một là, đối với công tác giảng dạy của giảng viên.

– Đối với đội ngũ giảng viên.

Khoa Lý luận Chính trị là đơn vị tổ chức trực thuộc Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp với hai bộ môn trực thuộc khoa, có nhiệm vụ giảng dạy các môn lý luận chính trị cho sinh viên các hệ, các ngành trong toàn Trường với đặc thù chuyên sâu về lĩnh vực chính trị - tư tưởng, định hướng thế giới quan và nhân sinh quan cách mạng cho thế hệ trẻ.

Về trình độ đào tạo, đội ngũ giảng viên của khoa đạt 100% có học vị thạc sĩ, trong đó có 13% có học vị tiến sĩ với các chuyên ngành: triết học, kinh tế chính trị, Chủ nghĩa xã hội khoa học, tư tưởng Hồ Chí Minh và Lịch sử Đảng. Đội ngũ giảng viên được đào tạo theo hệ chính quy tập trung tại các cơ sở đào tạo uy tín phù hợp với từng chuyên ngành, luôn tự học tập nâng cao kiến thức, phẩm chất đạo đức, trình độ lý luận chính trị, chuyên môn,

nghiệp vụ; tích cực đổi mới phương pháp giảng dạy, tăng cường sử dụng các phương pháp dạy học tích cực cho từng bài giảng một cách phù hợp để đạt hiệu cao nhất.

– Đối với công tác giảng dạy.

Công tác soạn bài giảng luôn được thực hiện nghiêm túc, bám sát chương trình môn học theo đúng quy định. Hàng năm, khoa thực hiện việc hội giảng, dự giờ, góp ý chuyên môn và phương pháp giảng dạy; thực hiện tập huấn hè theo quy định, đồng thời họp đánh giá chất lượng giảng dạy của từng giảng viên, của Bộ môn theo từng học kỳ, năm học về kết quả học tập của sinh viên nhằm rút kinh nghiệm, nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ cho đội ngũ giảng viên; tích cực động viên, khuyến khích giảng viên tham gia các buổi sinh hoạt, thảo luận chuyên môn tại các Bộ môn nhằm ngày càng nâng cao chất lượng bài giảng của đội ngũ giảng viên. Đây cũng là cơ hội để các giảng viên học hỏi kinh nghiệm lẫn nhau, nhằm nâng cao chất lượng chuyên môn, nghiệp vụ.

Để giảng dạy các môn Lý luận chính trị có hiệu quả, trước hết phải đổi mới phương pháp giảng dạy và học tập. Cần khẳng định công tác giảng dạy và nghiên cứu khoa học là hai mặt hoạt động cơ bản của mỗi giảng viên ở bậc đại học, kết hợp giảng dạy với nghiên cứu khoa học là hoạt động thường xuyên của mỗi giảng viên với phương châm “thiết thực, hiệu quả”, đặc biệt là nghiên cứu thực tế, tổng kết thực tiễn để bổ sung cho lý luận.

Để khơi dậy tính chủ động, tích cực của sinh viên trong học tập, cần xây dựng kế hoạch giảng dạy và học tập chi tiết và phổ biến cho sinh viên ngay từ buổi học đầu tiên của môn học với mục đích hướng dẫn sinh viên nghiên cứu giáo trình và tài liệu tham khảo trước khi lên lớp. Trong giảng dạy, thực hiện lồng ghép

các phương pháp hỗ trợ thuyết trình vào giờ giảng, giảm thuyết trình, tăng trao đổi, thảo luận. Kết hợp với phương pháp mới như giảng dạy trực tuyến nhằm nâng cao tính chủ động, tích cực của sinh viên trong việc tiếp thu tri thức.

Có thể nói, công tác giảng dạy có nhiều thuận lợi như: Có giáo trình chuẩn quốc gia; hệ thống tài liệu học tập, các tài liệu tham khảo đáp ứng tốt công tác nghiên cứu, giảng dạy, học tập; thư viện nhà trường từng bước được chuẩn hóa; đội ngũ giảng viên trong đang trong độ chín của sự nghiệp, nhiệt huyết với nghề; cơ sở vật chất phục vụ cho việc giảng dạy ngày càng được nâng cao như hệ thống giảng đường, lớp học được trang bị phương tiện hiện đại, số lượng sinh viên/lớp phù hợp.

Bên cạnh những thuận lợi, cũng còn bộc lộ những hạn chế và nguyên nhân như: Các môn lý luận chính trị thuần túy là lý thuyết, nên còn nặng kiến thức hàn lâm. Việc giảng dạy của một số giảng viên mới chỉ dừng lại ở lý luận, chưa gắn kết giữa lý luận và thực tiễn. Bên cạnh đó tham gia các công trình nghiên cứu khoa học, viết báo, thu thập dữ liệu, kỹ năng thuyết trình,... còn hạn chế. Nguyên nhân đột số giảng viên chưa có thâm niên công tác nên việc tích lũy kiến thức thực tiễn còn hạn chế, phương pháp sư phạm còn bất cập; kỹ năng giúp sinh viên vận dụng lý luận vào giải quyết vấn đề thực tiễn đặt ra còn lúng túng, đang trong quá trình học tập, đúc kết kinh nghiệm.

Hai là, đối với việc học tập, nghiên cứu của sinh viên.

Với sứ mạng của Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp là: “Đào tạo nguồn nhân lực trình độ cao, có khả năng ứng dụng công nghệ sát với thực tiễn trong các lĩnh vực kinh tế, kỹ thuật, nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ phục vụ phát triển

kinh tế - xã hội của ngành công thương và cả nước”. Phần lớn sinh viên đều có ước mơ cháy bỏng được học tập, rèn luyện ở các chuyên ngành đào tạo của nhà trường. Với tuổi đời trẻ, đồng đều về lứa tuổi lại có ước mơ, ý thức vươn lên trong học tập, nghiên cứu khoa học, rèn luyện kỹ năng, tự chủ và trách nhiệm nghề nghiệp. Sinh viên không chỉ cần có kiến thức chuyên môn vững vàng mà cần phải có những phẩm chất chính trị, đạo đức, kỹ năng và lý tưởng sống cao đẹp trong sự nghiệp cách mạng.

****Về kiến thức.***

Các môn lý luận chính trị trang bị thể giới quan, nhân sinh quan cách mạng và phương pháp luận khoa học, đồng thời bồi dưỡng tư tưởng chính trị, đạo đức, hình thành tư duy ý thức toàn diện cho sinh viên trong sự nghiệp cách mạng.

****Về kỹ năng.***

Phát triển kỹ năng tiếp cận vấn đề, tổng hợp, so sánh, phân tích và đánh giá thông tin, phát triển kỹ năng thuyết trình và làm việc nhóm. Hình thành kỹ năng, tư duy, tầm nhìn của sinh viên khi tham gia hệ thống các hoạt động kinh tế - xã hội.

Sinh viên được rèn luyện kỹ năng tư duy khoa học, tư duy logic và biện chứng, có kỹ năng lựa chọn tài liệu nghiên cứu, chủ động học tập môn học và kỹ năng thuyết trình, kỹ năng làm việc nhóm, góp phần xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

****Về tự chủ và trách nhiệm.***

Có ý thức, trách nhiệm đối với bản thân, người khác, xã hội và đối với công việc, đáp ứng các chuẩn mực đạo đức của con người mới xã hội chủ nghĩa vừa “hồng” vừa “chuyên”.

Vận dụng thể giới quan, phương pháp luận chủ nghĩa Mác - Lênin một cách sáng tạo trong

hoạt động nhận thức và thực tiễn. Học tập và làm theo tấm gương đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh để từ đó có định hướng đúng trong học tập, nghiên cứu và công tác. Nâng cao bản lĩnh chính trị, yêu nước, trung thành với mục tiêu, lý tưởng độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội; thấy được trách nhiệm của bản thân trong việc học tập, rèn luyện để góp phần vào xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, góp phần xây dựng nền tảng đạo đức con người mới.

Chủ động sáng tạo trong công việc, có thái độ, tác phong làm việc chuyên nghiệp, phương pháp khoa học, có khả năng cập nhật, phát triển và vận dụng các kiến thức một cách chủ động, tích cực, sáng tạo, trung thực và linh hoạt trong công việc. Đồng thời, khắc phục tư tưởng bảo thủ trì trệ và xây dựng niềm tin, lý tưởng trong sự nghiệp cách mạng.

Ba là, một số vấn đề đặt ra trong dạy và học các môn Lý luận chính trị.

*Đối với giảng viên.

Cần tăng cường công tác nghiên cứu, tổng kết thực tiễn, khái quát thành lý luận, vận dụng lý luận vào trong thực tiễn, làm phong phú thêm lý luận bằng những kiến thức thực tiễn sinh động trong mỗi bài giảng, mỗi buổi lên lớp thực sự có ý nghĩa, thiết thực và hiệu quả.

Mỗi giảng viên cần phải có kỹ năng hướng dẫn sinh viên biết vận dụng lý luận vào thực tiễn - gắn lý luận với thực tiễn, giải quyết những yêu cầu, đòi hỏi từ thực tiễn đặt ra; biết tổng kết thực tiễn, bổ sung cho lý luận; nghiên cứu sâu những vấn đề lý luận mang tính cấp bách và thiết thực với thực tiễn của đất nước, của địa phương hiện nay nhằm đáp ứng yêu cầu của thời kỳ đẩy mạnh sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước; chủ động, tích cực hội nhập quốc tế.

*Đối với sinh viên.

Mỗi sinh viên cần xác định được thái độ, động

cơ, mục đích, mục tiêu học tập trong sáng, đúng đắn vì ngày mai lập nghiệp. Chấp hành nghiêm túc nội quy, quy chế học tập, tham gia đầy đủ các khâu trong quy trình học tập; Tích cực trao đổi thảo luận trên lớp làm sáng tỏ những vấn đề lý luận, rèn luyện kỹ năng vận dụng lý luận vào thực tiễn; Đồng thời, tham gia các buổi học trực tuyến và cần có sự chủ động tương tác giữa giảng viên và sinh viên. Chủ động tự nghiên cứu giáo trình, tài liệu học tập, tài liệu tham khảo, không ngừng cập nhật kiến thức lý luận; tích cực tham gia nghiên cứu khoa học, tham gia các hội thảo do khoa tổ chức nhằm từng bước trau dồi tri thức lý luận và tích lũy được kinh nghiệm, kỹ năng, phương pháp tiếp cận vấn đề, hình thành tư duy khoa học. Đồng thời, tăng cường đi thực tế cơ sở để xem xét, vận dụng lý luận, tổng kết thực tiễn.

4. MỘT SỐ GIẢI PHÁP CẦN THIẾT NHẪM NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG DẠY - HỌC CÁC MÔN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ

Một là, thực hiện phương pháp dạy học bắt nguồn từ yêu cầu học tập của sinh viên.

Sử dụng phương pháp giảng dạy tích cực, giảng viên đóng vai trò là “người hướng dẫn” giúp sinh viên thu được kết luận đúng thông qua sự chỉ dẫn, khuyến khích sinh viên đạt được mục đích học tập. Trực tiếp ứng dụng những kiến thức được học vào thực tế sẽ giúp cho sinh viên tiếp thu tài liệu tốt hơn và dần dần hình thành, phát triển thái độ, ý thức học tập xuất đời.

Một số yêu cầu của việc học tập tích cực:

– Sinh viên phải tự chịu trách nhiệm về việc học của chính mình.

– Sinh viên phải ý thức được tầm quan trọng và lợi ích của việc học theo nhóm, đây là nền tảng hình thành kỹ năng làm việc theo nhóm khi tham gia vào môi trường làm việc chuyên nghiệp.

– Tranh luận trong học tập cũng là một yêu cầu, một phương pháp của học tập tích cực, quá trình tranh luận hình thành nên lập trường riêng của sinh viên.

– Tự nghiên cứu, tìm hiểu, trau dồi kiến thức, chuẩn bị bài theo sự hướng dẫn của giảng viên.

Hai là, thực hiện phương pháp giảng dạy bắt nguồn từ việc thay đổi nhận thức của giảng viên.

Giảng viên cần phải thay đổi nhận thức của chính bản thân mình, phải có tư duy mở và phải tiếp cận các phương pháp giảng dạy tích cực. Người dạy là nhân tố chủ đạo, quyết định đến chất lượng đào tạo nguồn lực có chất lượng cao. Vì vậy, giảng viên phải chủ động nghiên cứu và kiên quyết đổi mới phương pháp dạy học tích cực, tiên tiến, hiện đại, đây là điều kiện tiên quyết đến việc nâng cao chất lượng đào tạo.

Ba là, thực hiện triệt để một số phương pháp giảng dạy tích cực nhằm phát triển tư duy sáng tạo cho sinh viên, đó là: Phương pháp lấy người học là trung tâm, thuyết trình kết hợp vấn đáp, thảo luận nhóm kết hợp tranh luận, tạo tình huống, phát vấn.

Các phương pháp này đòi hỏi giảng viên cần phải có sự vận dụng, sự kết hợp khéo léo một số kỹ thuật, kỹ năng như làm việc theo nhóm, đàm thoại, đóng vai, thuyết trình, động não, nêu vấn đề,... đây chính là mục tiêu của phương pháp dạy học mới. Đặc biệt phù hợp với chương trình chuyển đổi các môn Lý luận chính trị theo Kế hoạch của Bộ Giáo dục và Đào tạo được áp dụng tại Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp từ năm học 2020-2021.

Bốn là, thực hiện phương pháp giảng dạy trực tuyến.

Bên cạnh các phương pháp giảng dạy tích cực trực tiếp trên lớp cần kết hợp triển khai và thực hiện phương pháp giảng dạy trực tuyến. Nhằm đạt được các mục tiêu như hỗ trợ kiến thức và tăng cường tính tương tác giữa giảng viên và sinh viên, trả lời được nhiều câu hỏi của sinh viên. Bên cạnh đó, trao đổi thông tin, cung cấp các nguồn tài liệu học tập, bài giảng, hướng dẫn cách học, cách trả lời câu hỏi, định hướng học tập, nghiên cứu và cách triển khai và làm bài tiểu luận, tư vấn lựa chọn đề tài nghiên cứu khoa học sinh viên, cách chuẩn bị và trình bày báo cáo chuyên đề.

5. KẾT LUẬN

Để nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập trong thời gian tới có nhiều việc phải làm, song việc trước hết cần nâng cao nhận thức về công tác giảng dạy các môn Lý luận chính trị, đồng thời đổi mới mạnh mẽ và mang tính triệt để các phương pháp giảng dạy tích cực, đặc biệt có sự kết hợp giảng dạy trực tuyến. Đây là khâu quan trọng góp phần nâng cao chất lượng và hiệu quả của công tác giảng dạy các môn lý luận chính trị tại Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp theo chương trình chuyển đổi của Bộ Giáo dục và Đào tạo.

Như vậy, mỗi phương pháp giảng dạy đều có tính ưu điểm nhất định, đặc biệt phương pháp giảng dạy tích cực trong đó có phương pháp giảng dạy trực tuyến với nhiều ưu thế. Nên trong quá trình giảng dạy giảng viên cần khai thác triệt để nhằm phát huy tính tích cực của sinh viên, lấy người học là trung tâm. Trong xu thế mới, việc ứng dụng công nghệ thông tin trong việc dạy - học là điều cần thiết để nâng cao chất lượng đào tạo. Tuy nhiên, dù đổi mới thế nào, thì giảng viên không thể thiếu, nên cần phát huy vai trò của giảng viên đáp ứng tốt yêu cầu thực tiễn đặt ra.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Nguyễn Xuân Toàn, Trần Thị Thanh Hải, Dương Minh Tuấn, "*Xây dựng chương trình tự động tính toán bôi trơn thủy động (ổ đỡ và ổ chặn) có tính đến các sai số hình dạng hình học*", Hội nghị khoa học 45 năm thành lập Trường Đại học Bách khoa Hà Nội, 10-2001.
- [2] Thi Thanh Hai Tran, T. Zeghloul, D.Bounneau, "Experimental of the interaction between the different bodies of a connecting-rod big end bearing", World Congress, Besancon, june 18-21, 2007.
- [3] Hồ Chí Minh, Toàn tập, T.5, Tr.233. Nxb CTQGST, Hà Nội, 2002.
- [4] Đảng cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII, Tập II, Trang 165, Nxb CTQGST, Hà Nội, 2021.
- [5] Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XII, Nxb CTQGST, Hà Nội, 2016.
- [6] PGS.TS. Đỗ Văn Dũng - Hiệu trưởng Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật TP. Hồ Chí Minh (Bài tham luận) tại Hội nghị "Giải pháp nâng cao chất lượng giáo dục đại học" được Bộ Giáo dục - Đào tạo tổ chức ngày 7/1/2017 tại TP. Đà Nẵng.

Thông tin liên hệ: **Nguyễn Văn Bằng**

Điện thoại: 0942109899 - Email: nvbang@uneti.edu.vn

Khoa Lý luận chính trị, Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật Công nghiệp

